

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Bratislava - Devínska Nová Ves
2012 - 2014

Schválené uznesením Miestneho zastupiteľstva mestskej časti
Bratislava - Devínska Nová Ves č. 85/9/2012 dňa 24. septembra 2012

OBSAH

I. Úvod	3
II. Základné socio - demografické údaje	6
III. Analýza súčasného stavu sociálnych služieb v mestskej časti Bratislava Devínska Nová Ves	10
IV. SWOT analýza	18
VI. Vízia, priority, opatrenia, aktivity	20
VII. Záver	23

II. ÚVOD

Komunitné plánovanie sociálnych služieb je metóda, ktorá umožňuje spracovávať rozvojové materiály v oblasti sociálnych služieb verejného života na úrovni obce i kraja a ktorá výrazne posilňuje princípy zastupiteľskej demokracie. Charakteristickým znakom metódy je dôraz kladený na:

- zapájanie všetkých, ktorých sa spracovávaná oblasť týka,
- dialóg a vyjednávanie,
- dosiahnutie výsledku, ktorý je prijatý a podporovaný väčšinou účastníkov.

Aby občania mohli uspokojovať svoje záujmy, potreby a nároky, musia spolupracovať s ďalšími ľuďmi. Ich záujmy a potreby sa môžu líšiť. Ľudia musia o svojich potrebách a záujmoch diskutovať, informovať sa o možných zdrojoch ich naplnenia a spoločne hľadať kompromisné riešenia, ktoré by aspoň čiastočne vyhovovali všetkým a pre nikoho by neboli prehrou. Slovo "plánovanie" označuje proces, v rámci ktorého sa komunita chce dostať zo súčasnej situácie do budúcnosti, ktorá by lepšie vyhovovala občanom komunity. Plánovanie je cestou z miesta nazývaného "súčasnosť" do miesta pomenovaného "dohodnutá budúcnosť".

Pri komunitnom plánovaní je potrebné zväziť potreby občanov, potreby a možnosti poskytovateľov služieb a možnosti tých, ktorí poskytujú zdroje na napĺňanie potrieb komunity. V záujme napĺňania spoločnej predstavy o budúcnosti sociálnych služieb v danej komunite sa stretávajú a spoločne plánujú jednotliví aktéri:

- objednávateľia služieb,
- poskytovatelia služieb,
- príjemcovia služieb (klienti).

Všetky tri strany majú v procese plánovania rovnaké práva a povinnosti, najmä v oblasti rozhodovania a finálnej podoby komunitného plánu.

Komunitné plánovanie je otvorený aktívny proces zisťovania potrieb, zdrojov a hľadanie najlepšieho riešenia v oblasti sociálnych služieb.

Komunitný plán sociálnych služieb mestskej časti Bratislava - Devínska Nová Ves je vypracovaný na 5-ročné obdobie, do roku 2015, v súlade s Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb.

Prínosom komunitného plánovania sociálnych služieb je :

- zapojenie všetkých účastníkov systému sociálnych služieb (užívateľov, poskytovateľov, objednávateľov) do prípravy a uskutočňovania plánu sociálnych služieb a zvýšenie podielu občanov na rozhodovacom procese o spôsobe ich zabezpečenia, zvýšenie miery zapojenia občanov do diania v meste
- zvyšovanie dostupnosti a kvality sociálnych služieb a rozšírenie ich ponuky, zabezpečenie toho, aby sociálne služby zodpovedali zisteným miestnym potrebám, reagovali na miestne odlišnosti,
- zvyšovanie efektivity investovaných finančných prostriedkov, lebo sú vynakladané len na také služby, ktoré sú potrebné,
- rozširovanie potrebných sociálnych služieb a ich kvality,
- podporovanie dialógu a spolupráce medzi obyvateľmi, zvyšovanie pocitu príslušnosti ku komunite, získavanie nových ľudských a materiálnych zdrojov.

Účastníci projektu „Komunitného plánovania sociálnych služieb“:

Prijímateľ - je osoba, ktorá využíva sociálne služby, pretože sa ocitla v nepriaznivej sociálnej situácii.

Poskytovateľ - je subjekt poskytujúci sociálne služby (na základe podmienok stanovených zákonom).

Objednávateľ - je zodpovedný za zaistenie sociálnych služieb v danej komunite. Objednávateľom sú najmä obce a vyššie územné celky, v kompetencii ktorých je sociálna oblasť.

Sociálna služba - je odborná činnosť, obslužná činnosť alebo iná činnosť, alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:

- prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,

- prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny.

Komunita je tvorená ľuďmi, ktorí žijú na jednom mieste, majú medzi sebou rôzne sociálne väzby a sú viazaní nielen k sebe navzájom, ale aj k miestu, kde žijú.

Čo získa poskytovateľ a užívateľ zapojením sa do komunitného plánovania?

- možnosť podieľať sa na formovaní celkového systému sociálnych služieb,
- príležitosť presadzovať vlastné záujmy a ciele,
- príležitosť k nadviazaniu novej spolupráce,
- informácie o aktivitách, potrebách a trendoch v oblasti sociálnych služieb.
-

Ciele Komunitného plánu sociálnych služieb:

- poznať plány a predstavy poskytovateľov sociálnych služieb,
- poznať požiadavky a potreby príjemcov (klientov, obyvateľov mestskej časti),
- rozšíriť a skvalitniť poskytované sociálne služby a snaha pomôcť všetkým cieľovým skupinám,
- spracovať aktuálny dokument o sociálnych službách,
- koordinovať ponuky a potreby v oblasti sociálnych služieb,
- zvýšiť dostupnosť sociálnych služieb.

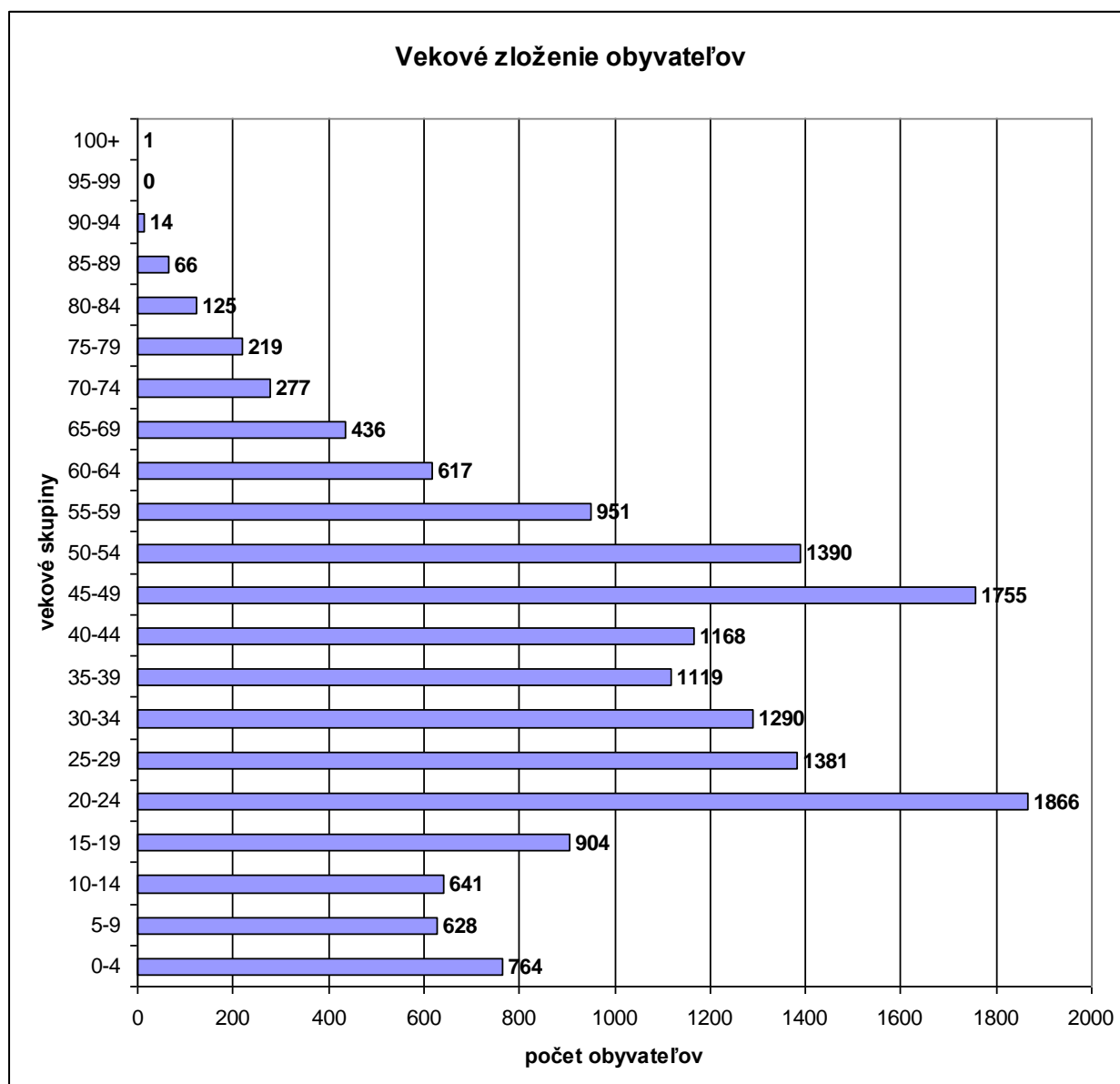
II. ZÁKLADNÉ SOCIO – DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE

Mestská časť Bratislava – Devínska Nová Ves (ďalej len mestská časť) má katastrálnu výmeru 24, 2 km² a je súčasťou Hlavného mesta SR Bratislavy.

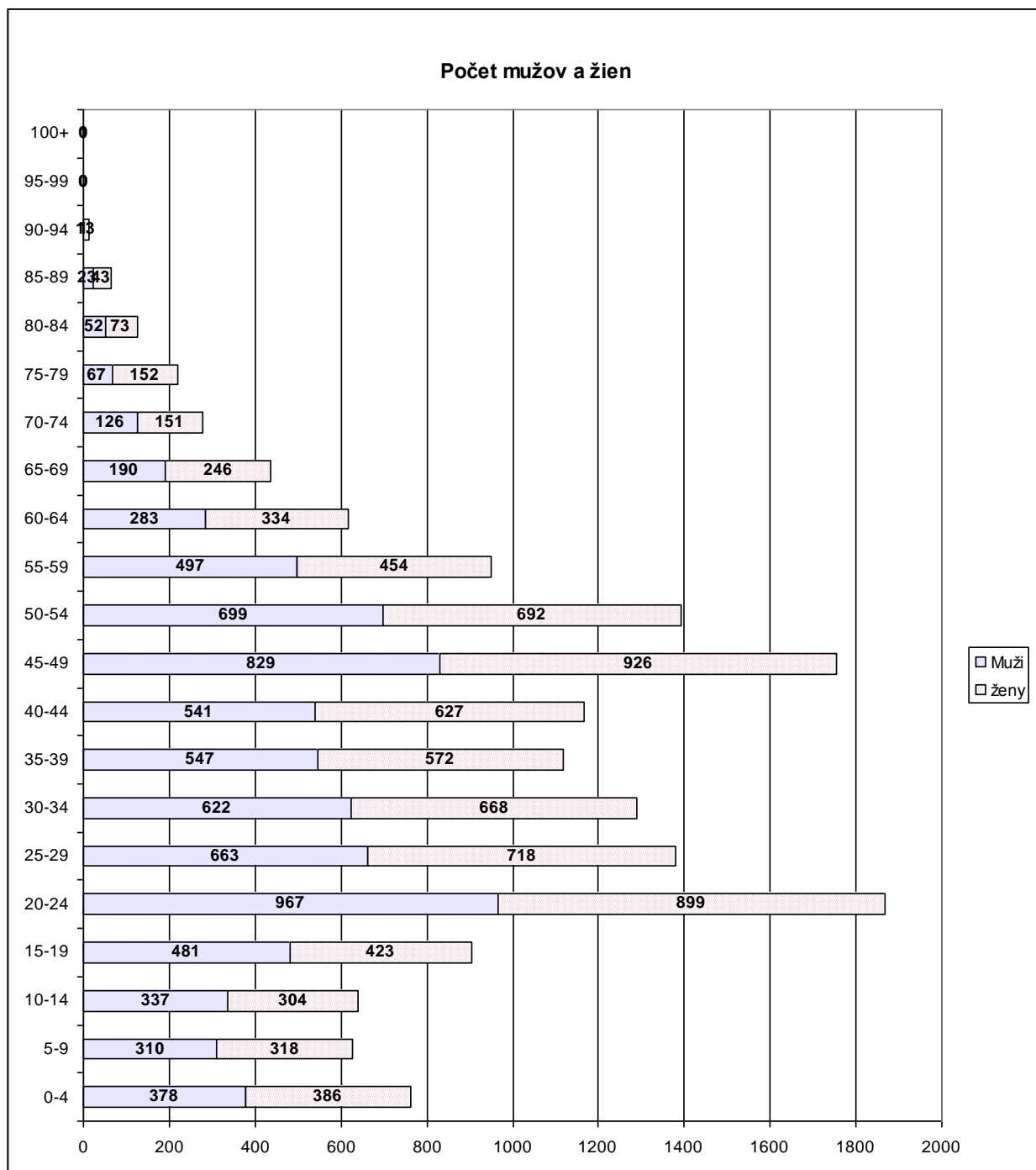
Celkový počet obyvateľov podľa sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 bol 15 612 obyvateľov z toho 7 614 mužov a 7 998 žien.

Počet obyvateľov mestskej časti

Mestská časť Bratislava.....	Počet obyvateľov		
	Počet mužov	Počet žien	Spolu
2008	7 849	8 207	16 056
2009	7 913	8 240	16 153
2010	7 934	8 293	16 227
2011	7 614	7 998	15 612

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov v roku 2011

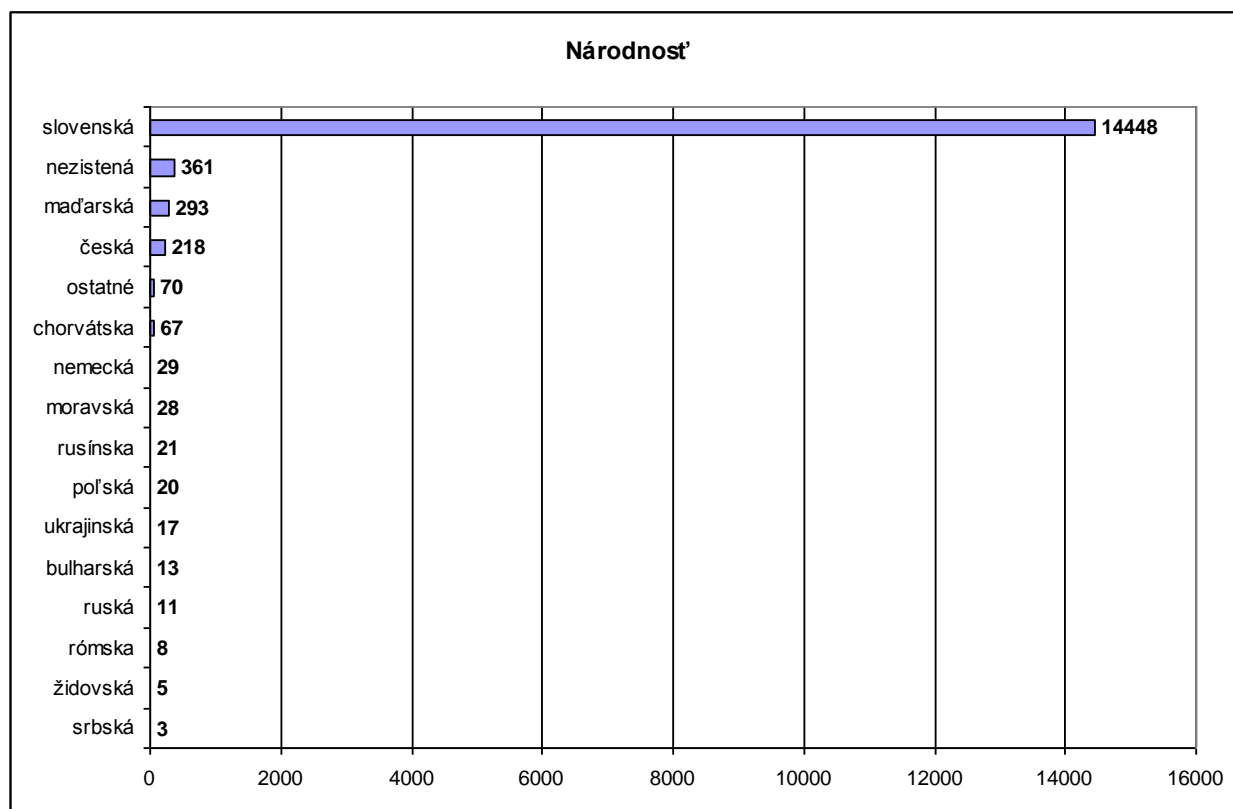
Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov v roku 2011

Snaha poskytnúť sociálne a ďalšie služby, ako sú opatrovateľská služba, prepravná služba či pobyt v zariadeniach sociálnych služieb, zväčšujúcemu sa počtu starých ľudí bude vplývať na rozpočet mestskej časti.

Obyvateľstvo podľa národnosti a náboženského vyznania:

Národnosť :

Slovenská	14 448
Maďarská	293
Rómska	8
Rusínska	21
Ukrajinská	17
Česká	218
Nemecká	29
Poľská	20
Chorvátska	67
Srbská	3
Ruská	11
Židovská	5
Moravská	28
Bulharská	13
Ostatné	70
Nezistené	361

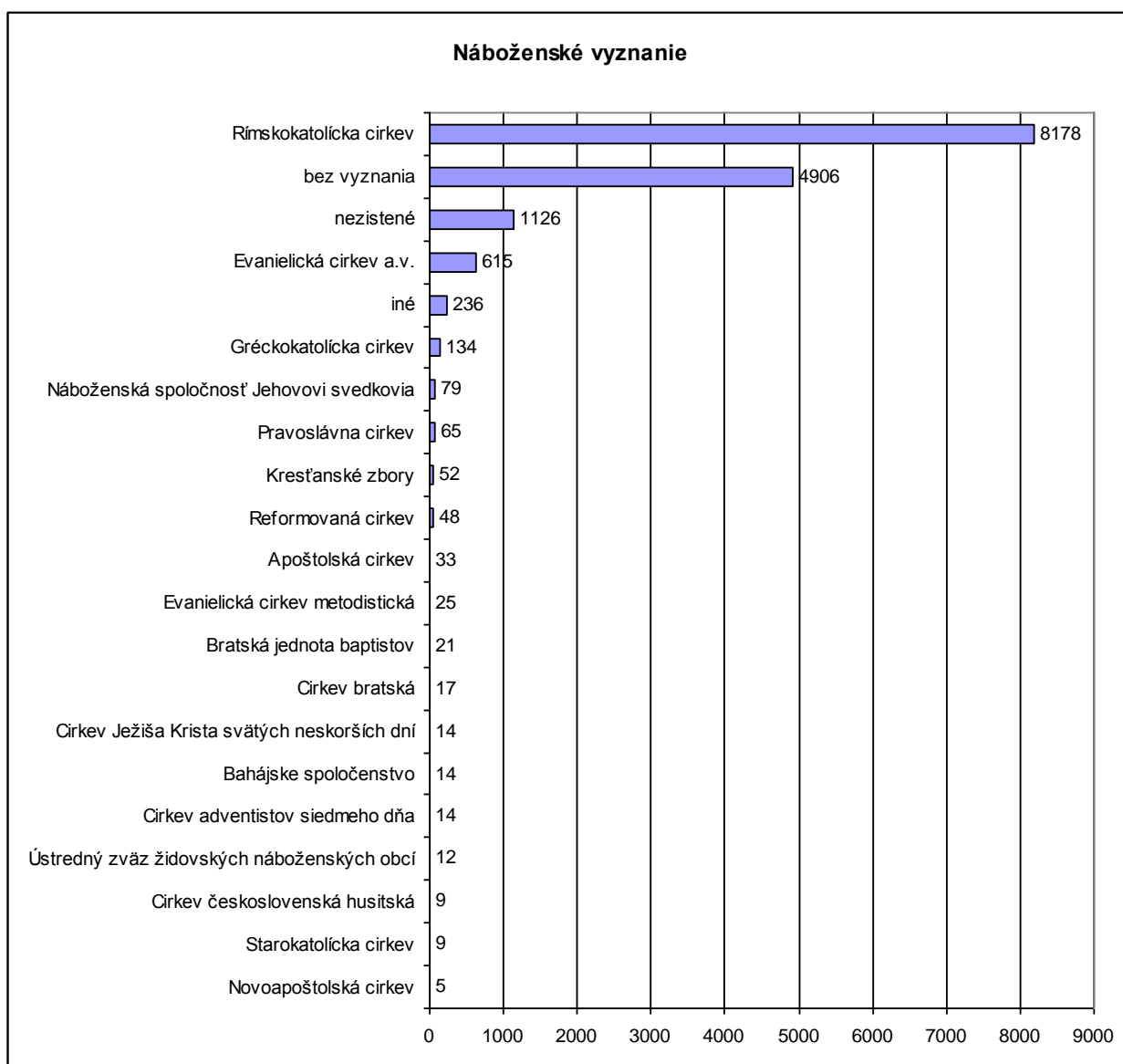
Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov v roku 2011

Náboženské vyznanie

Rímskokatolícke	8 178
Gréckokatolícke	134

Pravoslávne	65
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	615
Reformovaná kresťanská cirkev	48
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	79
Evanjelická cirkev metodistická	25
Kresťanské zbory	52
Apoštolská cirkev	33
Bratská jednota baptistov	21
Cirkev adventistov siedmeho dňa	14
Cirkev bratská	17
Ústredný zväz židovských náboženských obcí	12
Starokatolícka cirkev	9
Cirkev československá husitská	9
Novoapoštolská cirkev	5
Bahájske spoločenstvo	14
Cirkev Ježiša Krista svätých neskorších dní	14
iné	236
bez vyznania	4 906
nezistené	1 126

III. Analýza súčasného stavu sociálnych služieb v mestskej časti Bratislava Devínska Nová Ves

V mestskej časti sa poskytovanie sociálnych služieb realizuje v súlade so zákonom o sociálnych službách a zároveň v kontexte so súvisiacimi právnymi predpismi v sociálnej oblasti. Neoddeliteľnou súčasťou poskytovania sociálnych služieb je sociálne základné poradenstvo, ktoré je v zmysle ust. §16 vyššie uvedeného zákona odbornou činnosťou, charakterizovanou ako pomoc fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii.

1) Opatrovateľská služba

Mestská časť poskytuje opatrovateľskú službu podľa § 41 ods. 1. písm. a) a b), zákona č.448/2008 Z.z. o sociálnych službách občanom, ktorí sú odkázaní na pomoc inej fyzickej osoby a stupeň odkázanosti na sociálnu službu je II.-VI., a majú s trvalý pobyt v mestskej časti .

Možno konštatovať, že opatrovateľská služba je v súčasnosti nosnou službou, zastrešujúcou aj dopyt po sociálnych službách, ktoré mestská časť zatiaľ neposkytuje.

Opatrovateľská služba je v zmysle zákona č. 448/2008 v platnom znení zabezpečovanie pomoci fyzickej osobe odkázanej na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách ktorými sú:

Sebaobslužné úkony

a) Hygiena

1. osobná hygiena

- hygienická starostlivosť o jednotlivé časti tela: ruky, tvár, zuby, nechty (holenie, česanie, umývanie, make-up, odličovanie, strihanie nechtov na rukách a na nohách, aplikácia krémov, mastí, prípadne medikamentov),

2. celkový kúpeľ

- hygienická starostlivosť o celé telo vo vani, prípadne v sprche s umytím vlasov (celkový kúpeľ sa vykonáva vždy vo vani alebo v sprchovacom kúte),

b) Stravovanie a dodržiavanie pitného režimu

1. porciovanie stravy,

2. obsluha (prinesenie stravy a nápoja na dosah klienta),

3. kŕmenie a pomoc pri pití,

c) Vyprázdňovanie močového mechúra a hrubého čreva

1. sprievod na toaletu,

2. pomoc pri vyzliekaní, obliekaní,

3. účelná očista po toalete,

4. sprievod z toalety,

5. podanie podložnej misy, močovej fľaše s následným očistením podložnej misy (fľaše),

6. ochrana osobnej a posteľnej bielizne pred znečistením (nasadenie a výmena plienky),

d) Obliekanie, vyzliekanie

1. výber oblečenia (rozpoznanie jeho správneho vrstvenia a farieb),
2. obliekanie, obúvanie,
3. vyzliekanie, vyzúvanie,

e) Mobilita, motorika

1. sprievod pri chôdzi (chôdza po rovine, po schodoch),
2. pomoc pri vstávaní z lôžka, pomoc pri líhaní na lôžko,
3. polohovanie,
4. pomoc pri manipulácii s predmetmi (napríklad pri uchopení lyžičky, zapínaní gombíkov),
5. obsluha a premiestňovanie predmetov dennej potreby.

Úkony starostlivosti o svoju domácnosť

- a) nákup potravín a iného drobného spotrebného tovaru,
- b) príprava jedla, varenie, zohrievanie jedla,
- c) donáška jedla do domu,
- d) umytie riadu,
- e) bežné upratovanie v domácnosti,
- f) obsluha bežných domácich spotrebičov,
- g) starostlivosť o bielizeň (pranie, žehlenie),
- h) starostlivosť o lôžko,
- i) vynášanie drobného odpadu do zbernej smetnej nádoby,
- j) donáška uhlia, donáška dreva, vynesenie popola, donáška vody, kúrenie vo vykurovacích telesách a ich čistenie,
- k) ďalšie jednoduché úkony spojené s prevádzkou a udržiavaním domácnosti (administratívne úkony spojené s vedením domácnosti, napríklad zabezpečenie úhrady platieb).

Základné sociálne aktivity**a) sprievod**

1. na lekárske vyšetrenie,
2. na vybavenie úradných záležitostí,
3. do školy, zo školy, do zamestnania a zo zamestnania,
4. pri záujmových činnostiach,

b) predčítanie pre fyzickú osobu, ktorá je nevidiaca alebo prakticky nevidiaca najmä pri vybavovaní úradných záležitostí, pri vybavovaní úradnej a osobnej korešpondencie a pri nakupovaní,

c) tlmočenie

1. pre fyzickú osobu, ktorá je nepočujúca alebo fyzickú osobu, ktorá má ťažkú obojstrannú nedoslýchavosť, najmä pri vybavovaní úradných záležitostí, pri návšteve lekára, pri záujmových činnostiach,
2. pre fyzickú osobu, ktorá je hluchoslepá, najmä pri vybavovaní úradných záležitostí, pri vybavovaní úradnej a osobnej korešpondencie a pri nakupovaní, pri návšteve lekára, pri záujmových činnostiach.

Dohľad pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a pri vykonávaní základných sociálnych aktivít (ďalej len "dohľad")

- a) potreba dohľadu v určenom čase,

b) potreba nepretržitého dohľadu.

Celkový objem poskytnutej opatrovateľskej služby za rok jecca 12.000 hodín.

2) Odľahčovacia služba

Odľahčovacia služba sa poskytuje v zmysle zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách fyzickej osobe s trvalým pobytom v mestskej časti, ktorá opatruje fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorej sa poskytuje sociálna služba počas obdobia, v ktorom fyzická osoba, ktorá opatruje, nemôže opatrovanie vykonávať. Mestská časť v roku 2011 neposkytla odľahčovaciu službu, nakoľko nebola požiadavka na jej zabezpečenie.

Odľahčovaciu službu mestská časť poskytuje od 01.01.2009.

3) Prepravná služba

Prepravná služba je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, odkázanej na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom alebo fyzickej osobe s nepriaznivým zdravotným stavom s obmedzenou schopnosťou pohybu po rovine alebo po schodoch a obmedzenou schopnosťou orientácie. Na prepravu vozíčkarov nemá mestská časť vhodné motorové vozidlo, je možná preprava len osôb nevyžadujúcich si špeciálne vozidlo s nákladnou plošinou. Mestská časť zatiaľ prepravnú službu nezabezpečuje a nemala ani jednu žiadosť o poskytnutie prepravnej služby.

4) Zariadenie sociálnych služieb v zakladateľskej pôsobnosti mestskej časti

Mestská časť je zakladateľom jedného zariadenia sociálnych služieb, ktoré poskytuje aj možnosť celoročnej starostlivosti - Dom sociálnych služieb Senecio, nezisková organizácia.

Nezisková organizácia Dom sociálnych služieb n.o. bola založená zakladacou listinou zo dňa 25.11.2003 mestskou časťou Bratislava Devínska Nová Ves uznesením č. 127/5/2003 v znení dodatkov č.1 a č.2 a zmeny názvu na Dom sociálnych služieb Senecio n.o. (skráteneý názov DSS Senecio, n.o.) v roku 2005 .

Organizácia sa riadi štatútom neziskovej organizácie, ktorý upravuje podrobnosti organizačnej štruktúry, činnosť a hospodárenie organizácie.

Nezisková organizácia bola zaregistrovaná na Krajskom úrade v Bratislave. Na svoju činnosť využíva časť nebytových priestorov budovy Na Grbe 2, ktoré má od mestskej časti prenajaté do 30.06.2013. Za prenájom mestskej časti neplatí, pôvodne nájom za 1,-Sk/rok.

Nezisková organizácia Dom sociálnych služieb, n.o. poskytuje v zmysle Štatútu tieto druhy služieb:

Domov sociálnych služieb pre občanov so zdravotným postihnutím (stravovanie, bývanie a zaopatrenie a ďalšiu starostlivosť ktorým je poradenstvo, záujmová činnosť, kultúrna činnosť, pracovná terapia, rekreačná činnosť, rehabilitačná činnosť). Taktiež vykonáva opatrovateľskú službu. V zakladacej listine má aj prepravnú službu, jedáleň pre dôchodcov a práčovňu.

Zakladanie, zriaďovanie a kontrolovanie Domova sociálnych služieb spadá do pôsobnosti vyššieho územného celku. Na umiestnenie do domova sociálnych služieb vykonáva posudkovú činnosť a vydáva rozhodnutie o odkázanosti Bratislavský samosprávny kraj a to bez ohľadu na to kto ich zriadil či založil.

Podľa §3 ods. 3 zákona č. 448/2008 .z o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov je DSS Senecio n.o. verejným poskytovateľom sociálnych služieb.

Sociálne služby poskytované verejným poskytovateľom sociálnej služby môžu byť v zmysle hore uvedeného zákona financované :

- z rozpočtu verejného poskytovateľa sociálnej služby,
- z úhrad za sociálne služby od prijímateľa sociálnej služby na základe zmluvy o poskytovaní sociálnej služby,
- z prostriedkov prijatých na základe písomnej darovacej zmluvy,
- z prostriedkov združenia obcí, združenia vyšších územných celkov a združenia osôb,
- z výsledku hospodárenia z vedľajšej činnosti, ktorú vykonávajú zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti alebo zakladateľskej pôsobnosti obce alebo vyššieho územného celku s jeho súhlasom,
- z príjmu zo sociálneho podniku,
- z iných zdrojov (napr. dotácie a granty).

Podporné služby:

1) Denné centrum

V dennom centre (klube dôchodcov) sa poskytuje sociálna služba počas dňa fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek, fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom, podľa zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách § 56 ods.1. V dennom centre v mestskej časti sa dôchodcovia pravidelne stretávajú pri zabezpečení spoločensko-kultúrnych a vzdelávacích aktivitách. V dennom centre sa poskytuje najmä sociálne poradenstvo a zabezpečuje záujmová činnosť.. V Dennom centre

pracuje I vedúci zariadenia.. Denné centrum je súčasťou Miestneho úradu. Zariadenie sa nachádza na Istrijskej ulici 109.

2) Jedáleň

V jedálni sa poskytuje stravovanie fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, má ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav alebo dovŕšila dôchodkový vek. Jedáleň môže poskytovať stravovanie aj prostredníctvom donášky stravy do domácnosti fyzickej osoby s trvalým alebo prechodným pobytom v mestskej časti, ktorá má ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav alebo dovŕšila dôchodkový vek. Službu na požiadanie vie zabezpečiť DSS Senecio, n.o.

Výšky úhrady za stravovanie pre občanov, ktorým sa poskytuje opatrovateľská služba (rozvoz), taktiež pre občanov, ktorým sa poskytuje stravovanie priamo v jedálni sa rovná % podielu zo stravej jednotky dodávateľa stravy v závislosti od výšky ich príjmov v porovnaní s výškou životného minima (ďalej len „ŽM“).

príjem/mesiac/osoba	úhrada občana % podiel z celkovej ceny stravného lístka	príspevok mestskej časti % podiel z celkovej ceny stravného lístka
do výšky ŽM	20 %	80 %
do výšky 1,3 - nás.ŽM	30 %	70 %
do výšky 1,5 - nás.ŽM	40 %	60 %
do výšky 1,7 - nás.ŽM	50 %	50 %
do výšky 1,8 - nás.ŽM	60 %	40 %
nad 1,8 nas. ŽM	100 %	0 %

Úhrada za poskytovanú stravu sa hradí priamo jedálni poštovou poukážkou alebo prevodom na ich účet. Príspevok mestskej časti sa hradí jedálni na základe faktúry. (ŽM – životné minimum podľa zákona č. 601/2003 o životnom minime)

Počet dôchodcov, ktorým bol poskytnutý príspevok na stravu

rok	2007	2008	2009	2010	2011
počet dôchodcov ktorým sa prispievalo na stravu	10	11	15	16	19

Sociálna starostlivosť mestskej časti mimo pôsobnosti zákona o sociálnych službách:

1) Jednorazový nenávratný príspevok v hmotnej núdzi

Okrem zákona o sociálnych službách je obec povinná zabezpečovať sociálnu starostlivosť o svojich občanov aj podľa iných právnych predpisov. Poskytovanie jednorazových dávok pomoci v hmotnej núdzi, výkon opatrení a úloh sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurately, vyplácanie prídavku na dieťa formou osobitného príjemcu sú najčastejšie formy sociálnej pomoci poskytovanej mestskou časťou..

Od 1. januára 2009 sú občanom mestskej časti pri poskytovaní jednorazových dávok sociálnej pomoci poskytované ceninové poukážky namiesto poskytovania finančných prostriedkov, ktoré boli občanmi mestskej časti často zneužívané a neboli použité v súlade s účelom ich použitia. Zmena formy vyplácania dávok zabezpečila ich účelnejšie využitie, keďže za poukážky nakúpia už len vybrané druhy tovaru.. Použiť sa dajú na nákup vybraných tovarov v Supermarkete Terno a Hypermarkete Tesco – potraviny (s výnimkou alkoholu, kávy a tabakových výrobkov), ošatenie, obuv, hygienické potreby, školské pomôcky. Tento systém vyplácania dávok zaviedla mestská časť medzi prvými na Slovensku.

Počet obyvateľov, ktorým bola poskytnutá finančná pomoc

rok	2007	2008	2009	2010	2011
rodiny	32	34	41	29	39
dôchodci	22	24	20	14	34
jednotlivci	26	25	28	35	38
spolu	80	83	89	78	111

Finančná pomoc obyvateľom v peňažnom vyjadrení

rok	2007	2008	2009	2010	2011
rodiny	3 717,72 €	3 817,30 €	4 736,00 €	2 216,00 €	3 562,00 €
dôchodci	1 427,34 €	1 647,25 €	1 476,91 €	760,00 €	2 150,00 €
jednotlivci	1 460,53 €	1 410,74 €	2 162,00 €	2 610,00 €	2 460,00 €
spolu	6 605,59 €	6 875,29 €	8 374,91 €	5 586,00 €	8 172,00 €

2) Nenávratný príspevok na stravovanie dieťaťa v školskej jedálni

Príspevok sa môže poskytnúť fyzickej osobe s trvalým pobytom na území mestskej časti, ktorý sa dostal do stavu hmotnej núdze a jeho dieťa navštevuje materskú, základnú a strednú školu.

príjem/mesiac/rodina	príspevok v % zo stravnej jednotky
do výšky ŽM	90 %
do výšky 1,2 - nás.ŽM	80 %
do výšky 1,3 - nás.ŽM	70 %
do výšky 1,4 - nás.ŽM	60 %
do výšky 1,5 - nás.ŽM	50 %
nad 1,5 nás. ŽM	0 %

Počet detí, ktorým bol poskytnutý príspevok na stravu

	2007	2008	2009	2010	2011
počet detí ktorým sa prispievalo na starvu v škole	7	10	17	19	21

3) Nenávratný príspevok pri narodení dieťaťa

Nenávratný príspevok pri narodení dieťaťa poskytuje mestská časť vo výške 67€ pre dieťa matky s trvalým pobytom v mestskej časti na základe jej žiadosti a rodného listu dieťaťa. Príspevok sa poskytuje po dovŕšení 3. mesiaca života dieťaťa.

Počet poskytnutých príspevkov pri narodení dieťaťa

	2007	2008	2009	2010	2011
počet detí	89	110	123	113	130
výška prisp.	5 908,52 €	7 369,05 €	8 364,46 €	7 772,00 €	8 777,00 €

Marginalizované rómske komunity

Mestská časť má v súčasnosti približne 17 500 obyvateľov. Počet Rómov je odhadovaný na 50. Ide však len o číslo odhadované, pretože v mestskej časti nebol robený žiaden prieskum, prípadne výskum ohľadom počtu Rómov ani Rómov všeobecne. Pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2001 sa k rómskej národnosti resp. etnickej skupine

prihlásilo 11 Rómov (z celkového počtu obyvateľov mestskej časti 15 515, pričom kolónku národnosť_/etnická skupina mohli občania mesta vypisovať podľa vlastného presvedčenia a uváženia). Bytovou aglomeráciou s koncentráciou Rómov alebo rómsku osadu v mestskej časti nemáme.

Verejný poskytovatelia sociálnych služieb v Bratislave

V Bratislave sú v jednotlivých mestských častiach nasledovné zariadenia:

1. MČ Dúbravka - má denný stacionár (byt s kapacitou 5 ľudí) prevádzka je súčasťou Miestneho úradu
2. MČ Karlova Ves - nemá vlastnú organizáciu poskytujúcu sociálne služby
3. MČ Nové Mesto - nemá vlastnú organizáciu poskytujúcu sociálne služby
4. MČ Staré Mesto - „Senior klub“ v tejto organizácii je denný stacionár, zariadenie opatrovateľskej služby a vykonávajú aj opatrovateľskú službu - rozpočtová organizácia
5. MČ Rača - nemá vlastnú organizáciu poskytujúcu sociálne služby
6. MČ Ružinov - Ružinovský domov seniorov - príspevková organizácia
- Domov dôchodcov - rozpočtová organizácia
7. MČ Lamač - nemá vlastnú organizáciu poskytujúcu sociálne služby
8. MČ Petržalka - Zariadenie opatrovateľskej služby - rozpočtová organizácia
9. MČ Vrakuňa - nemá vlastnú organizáciu poskytujúcu sociálne služby
10. MČ Podunajské Biskupice - nemá vlastnú organizáciu poskytujúcu sociálne služby
11. MČ Devín - nemá vlastnú organizáciu poskytujúcu sociálne služby
12. MČ Záhorská Bystrica - nemá vlastnú organizáciu poskytujúcu sociálne služby
13. MČ Jarovce - nemá vlastnú organizáciu poskytujúcu sociálne služby
14. MČ Rusovce - nemá vlastnú organizáciu poskytujúcu sociálne služby
15. MČ Čunovo - nemá vlastnú organizáciu poskytujúcu sociálne služby
16. MČ Vajnory - vlastní budovu Vajnory senior dom, prevádzkuje neverejný poskytovateľ (s.r.o.)
17. MČ Devínska Nová Ves – DSS Senecio n.o. – nezisková organizácia

Hl.m. SR Bratislava má zriadené nasledovné sociálne organizácie:

- Dom jesene života – rozpočtová organizácia
- Dom tretieho veku – rozpočtová organizácia
- Domov seniorov Archa – rozpočtová organizácia
- Gerium Zariadenie sociálnych služieb – rozpočtová organizácia
- Petržalský domov seniorov – rozpočtová organizácia
- Domov seniorov Lamač – rozpočtová organizácia
- Domov Pri Kríži , domov dôchodcov – rozpočtová organizácia
- Mea Culpa, nocľaháreň – rozpočtová organizácia

Ostatné zariadenia na území Bratislavy prevádzkujú neverejný poskytovatelia sociálnych služieb.

IV. SWOT analýza pobytových sociálnych služieb

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Založený DSS Senecio, n.o.	Chýbajúci denný stacionár pre dôchodcov
Pozitívny postoj samosprávy k problematike Seniorov a starostlivosť o skvalitňovanie sociálnych služieb pre seniorov	
Zabezpečená donáška stravy a stravovania pre seniorov, možnosť stravovania seniorov v ZŠ a DSS	
Fungujúci Klub dôchodcov	

PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
Zriadenie denného stacionára pre seniorov	Nedostatok finančných zdrojov
Zvyšovať úroveň poskytovaných sociálnych služieb	

- **SWOT analýza terénnych sociálnych služieb**

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Zabezpečená opatrovateľská služba na požiadanie	Chýbajúca prepravná služba
Zvyšovať úroveň poskytovaných sociálnych služieb	Nedostupnosť, resp. nutná mobilita na ambulancie špecializovaných lekárov (interné, denná chirurgia, rehabilitácia a pod.)
	Sociálna izolácia ľudí aj organizácií /každý sám za seba/

PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
Zvýšenie mobility seniorov prostredníctvom zriadenia novej prepravnej služby	Apatia a rezignácia seniorov, nezáujem
	Nedostatok pobytových zariadení v blízkosti pôvodného bydliska
	Nezáujem vlastnej rodiny o riešenie problémov jej člena
	Nárast populácie seniorov a ich odkázanosti
	Pasivita ľudí /malá participácia na riešení problému/

- **SWOT analýza sociálnej prevencie a sociálneho poradenstva**

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Záujem občanov o rôzne typy aktivít v obci a okolí	Absentujúca služba v oblasti požičiavania kompenzačných zdravotných pomôcok
Pomerne malá obec, kde miera anonymity nie je až taká vysoká, ľudia sa navzájom do veľkej miery poznajú a pomáhajú si navzájom	Chýbajúce zabezpečenie bezbariérovosti objektov v správe mestskej časti kde sa poskytujú služby

PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
Zabezpečenie bezbariérovosti vstupu do objektu Istacentra a ďalších objektov obce	Absencia centra na poskytovanie komunitných služieb
Skvalitniť sociálne služby prostredníctvom do vzdelania miestnych občanov - dobrovoľníctvo s využitím miestnej pracovnej sily s možnosťami práce na čiastočný denný pracovný úväzok	Chýbajúce priestory na zmysluplné využitie voľného času
Vytvoriť sociálne poradenstvo pre marginalizované skupiny občanov s pomocou dobrovoľníkov	Vysoká pracovná zaneprázdnenosť rodičov.
Vytvorenie centra voľného času	
Vytvorenie komunitného centra	

VI. VÍZIA, PRIORITY, OPATRENIA A AKTIVITY

VÍZIA: „Chceme zlepšiť kvalitu života užívateľov sociálnych služieb v mestskej časti“

1. Rozšírenie a skvalitnenie služieb pre seniorov a osoby so zdravotným postihnutím

Súčasný rozsah poskytovaných služieb seniorom je vďaka snahe mestskej časti a spolupráce s hl.m. SR Bratislavou dostatočný. Väčšina ambulantných a terénnych služieb je poskytovaných v bežnom pracovnom týždni – od 8.00 do 15.00 hodín. Cez víkendy, počas sviatkov a v neskorých popoludňajších hodinách sú tieto služby poskytované len obmedzene. Napriek tomu mnohí seniori nemôžu zostať vo svojom domácom prostredí a snažia sa riešiť svoju situáciu odchodom do zariadení pre seniorov. Cieľom rozšírenia ambulantných a terénnych služieb je umožniť seniorom, aby mohli čo najdlhšie zostať vo svojom prirodzenom prostredí a podporovať ich samostatnosť a sebestačnosť.

Popri postupnom a cieleňom rozširovaní ambulantných a terénnych služieb je potrebné zvýšiť aj kapacitu pobytových zariadení pre seniorov, rozšírením lôžkovej časti DSS Senecio a zriadenie denného stacionáru pre dôchodcov. Máme nedostatočný počet lôžok zaisťujúcich komplexnú celodennú starostlivosť seniorov. Starostlivosť o seniorov odkázaných na starostlivosť iných je veľmi náročná. Rodina veľakrát nie je schopná túto starostlivosť zaistiť ani s pomocou opatrovateľskej služby.

Určitou náhradou za nedostatok kvalifikovaného personálu poskytovateľov služieb, je zapájanie motivovaných dobrovoľníkov, ktorí chcú pomáhať. Okrem pozitívne motivovaných a naladených pracovníkov pre výkon potrebných prác, dobrovoľníci môžu ponúknuť klientom, najmä pobytových zariadení, nové sociálne kontakty a prispieť tak k odbúraniu osamotenosti starších ľudí v zariadeniach. Toto neplatí len pre služby poskytované seniorom, nedostatočné využívanie dobrovoľníkov je zrejme aj pri poskytovateľoch služieb iným cieľovým skupinám.

2. Služby pre matky s deťmi, deti a mládež

Ide o podporu fungovania nových sociálnych a súvisiacich služieb v mestskej časti pre deti, mládež, rodiny s deťmi vo všeobecnosti, ale aj nachádzajúcich sa v nepriaznivej sociálnej situácii. Cieľom je zabezpečiť zmysluplné trávenie voľného času detí, mládeže a rodín s deťmi, podpora sebarealizácie, kreativity a individuálnych zručností napríklad formou úprav nevyužitých priestorov v základnej škole, ktoré sú alebo by mohli byť cieľovou skupinou využívané (klubovne, centrá, miesta pre športoviská a ďalšie aktivity) ako centrum voľného času.

Ďalším cieľom je zvýšenie sebestačnosti detí a ich orientácie vo vlastnom živote, zníženie negatívnych sociálnych javov u detí a mladých ľudí, zvyšovanie informovanosti o negatívnych sociálnych javoch, ktoré ich môžu ohroziť a prevencia kriminality.

Čo najviac aktivít by malo byť dostupných bezplatne, aby nedochádzalo k sociálnemu vylúčeniu sociálne slabších detí a rodín, ktoré sú najviac ohrozenou skupinou.

Realizácia zážitkových preventívnych programov, besied, prednášok, poradenstva v oblasti zvyšovania bezpečnosti detí a prevencie negatívnych javov (užívanie drog, drobná kriminalita a pod.)

Podpora poradenských služieb terapeutov a poradcov pre ohrozené rodiny s deťmi, pomoc rodinám a mladým ľuďom v orientácii v zložitých životných situáciách, pomoc pri presadzovaní ich práv a záujmov, podpora pri riešení ich problémov.

Kvalifikovaná a rýchla pomoc rodinám v ťažkých životných situáciách, prevencia sociálneho vylúčenia, rozvodov vedú k nižšiemu využívaniu drahších typov sociálnych služieb (napr. pobytového typu).

Rozšírenie poradenských služieb napomáha ľahšiemu riešeniu ťažkých životných situácií v rodinách.

3. Služby zamerané na osoby ohrozené sociálnym vylúčením

Jedná sa o služby pre cieľovú skupinu osôb v núdzi a spoločensky neprispôsobivých osôb, ktoré sa ocitli v nepriaznivej sociálnej situácii a ktorí často žijú na „okraji spoločnosti“. Najčastejšie sa jedná o bezdomovcov a osoby závislé na alkohole, drogách či gamblerstve. Hlavným cieľom služieb pre túto skupinu občanov je pomoc v prekonaní nepriaznivých okolností a zabránení vylúčenia týchto osôb zo spoločnosti. Ide o zaistenie odborných poradenských služieb vrátane podpory telefonického a internetového poradenstva.

Pomocou takýchto služieb má osoba z cieľovej skupiny možnosť získať informácie potrebné k riešeniu svojej krízovej situácie. Poradenské služby pomôžu klientovi riešiť situáciu, stabilizovať ho a podporiť pri riešení vlastných problémov. Problémy jednotlivcov sa prenášajú do ich rodín a je preto veľmi dôležité zachytiť negatívne javy v rodinách s cieľom včasnej ochrany detí pred negatívnymi vplyvmi, ustálenia rodinných pomerov, zníženia výchovných problémov. Dôležitá je podpora osvety v rodinách i v širšej verejnosti zameraná na výchovu a ochranu detí najmä pred domácim násilím, ich orientáciu v zložitej osobnej či rodinnej problematike.

Podpora nízkoprahového denného centra poskytujúceho ambulantné služby pre osoby bez domova, pomoc pri osobnej hygiene alebo pomoc pri zaistení stravy, poradenstvo, pomoc pri vybavovaní osobných záležitostí.

Rozvoj sociálnych programov pre zamestnávanie osôb ohrozených sociálnym vylúčením. Osoby ohrozené sociálnym vylúčením sú vzhľadom k svojej minulosti výrazne handicapované na trhu práce. Často nemajú základné pracovné návyky, nie sú schopní si zamestnanie nájsť sami, často majú za sebou kriminálnu minulosť. Pre túto cieľovú skupinu chýbajú služby uľahčujúce ich začlenenie na trh práce a následne do spoločnosti. Jednou z možností je aktívne vyhľadávanie potenciálnych zamestnávateľov, nadviazanie spolupráce s nimi, nácvik pracovných zručností, zvýšenie kvalifikácie a získanie zamestnania.

So získaním legálneho príjmu súvisí následná minimalizácia recidívy trestnej činnosti a užívania návykových látok. Zaradenie sa do pracovného života, osamostatnenie sa a zbavenie sa závislosti na sociálnych dávkach.

Špecifickým problémom je hrozba sociálneho vylúčenia, ktorému čelia sociálne znevýhodnené osoby. Hrozba sociálneho vylúčenia je spôsobovaná najmä tým, že ohrozené osoby žijú v izolovaných, priestorovo a sociálne vylúčených komunitách, v podmienkach s nižším štandardom.

Cieľom podpory osôb ohrozených sociálnym vylúčením je zvýšenie ich vzdelanostnej úrovne, zamestnanosti a zlepšenie ich životných podmienok. Život osôb ohrozených sociálnym vylúčením je zvyčajne poznačený zlým bývaním, nedostatočnou infraštruktúrou, nízkou zamestnanosťou a zamestnateľnosťou, nízkym vzdelaním, segregáciou a separáciou.

Vzdelanostná úroveň osôb ohrozených sociálnym vylúčením je dlhodobo pod celoslovenským priemerom. Súčasný vzdelávací systém je len málo úspešný pri aktivizácii a motivácii žiakov z takýchto skupín. Existujúci vzdelávací systém a systém voľnočasových aktivít by mal viac akceptovať špecifiká osôb ohrozených sociálnym vylúčením. Nepripravenosť v podobe znalosti a uvedomenia si odlišného sociálneho a kultúrneho zázemia osôb ohrozených sociálnym vylúčením u pedagógov, sociálnych pracovníkov a ďalších zainteresovaných osôb môže spôsobovať nedorozumenia, konflikty a vzájomné ignorovanie. Pre úspešné dlhodobé

zvýšenie vzdelanostnej úrovne osôb ohrozených sociálnym vylúčením je potrebná aj systematická práca s rodinou a budovanie podpory vzdelávania detí zo strany rodičov a blízkej rodiny. Jedným zo spôsobov zvýšenia integrácie sociálne znevýhodnených detí do spoločnosti je ich začlenenie do predškolskej výchovy a následne do systému základného, stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania.

Osoby ohrozené sociálnym vylúčením sa dostali do pozície dlhodobej až celoživotnej nezamestnanosti a sú odkázaní na nestabilné, krátkodobé a nevýhodné príležitosti ponúkané trhom práce alebo nelegálne príležitosti ponúkané neoficiálnou ekonomikou.

Skúsenosti ukázali, že riešiť len jednu problematickú oblasť ich života nie je dostačujúce, keďže tieto spolu súvisia a prelínajú sa. Z týchto dôvodov je potrebné riešiť problémy osôb ohrozených sociálnym vylúčením vo viacerých oblastiach života súčasne a s prihliadnutím na regionálne okolnosti, aby sa zabezpečilo systémové riešenie situácie. Preto je potrebné zabezpečovať komplexné služby sociálneho poradenstva v novovytvorenom komunitnom centre, ktoré by mohlo vzniknúť v nevyužívaných priestoroch v objekte na Hradištnej ulici.

4. Informovanosť

Mestská časť a poskytovatelia sociálnych služieb sú si vedomí, že pre efektívne poskytovanie potrebných sociálnych služieb je dôležité ich plánovanie, vyhodnotenie a informovanie verejnosti o týchto službách.

Kvalitné a efektívne poskytovanie sociálnych služieb úzko súvisí s informovanosťou o škále a dostupnosti týchto služieb. Informácie o poskytovateľoch sociálnych služieb, o sociálnych a súvisiacich službách by mali byť pravidelne aktualizované a čo najjednoduchšie prístupné verejnosti (elektronickou formou na Internete, papierovou formou na úradoch, verejných miestach, u poskytovateľov služieb a pod.)

Nenáročnou formou zefektívnenia služieb a vzájomnej koordinácie služieb a aktivít je pravidelné stretávanie pracovníkov a zástupcov inštitúcií aktívnych v sociálnej sfére.

Pre koordináciu a nadväznosť v sociálnych službách je prínosné, aby sa pracovníci pracujúci v organizáciách poskytujúcich sociálne služby navzájom osobne poznali, vymieňali si svoje skúsenosti a podieľali sa na koncepcii formovania sociálnej politiky a sociálnej práce celého mesta. Táto spolupráca umožňuje pracovníkom v jednotlivých inštitúciách ponúknuť čo najadresnejšie sociálne služby pre klientov.

Užívatelia sociálnych služieb veľmi často uvádzajú, že najčastejšie získali informácie o sociálnych službách v meste od pracovníkov Miestneho úradu. Analýza potrieb užívateľov služieb taktiež ukázala, že pre celkové zlepšenie informovanosti o sociálnych službách v mestskej časti by bolo vhodné zriadiť informačné miesto. Takéto informačné centrum by malo slúžiť ako miesto, kde na jednej strane poskytovatelia služieb pravidelne posielajú aktualizované informácie o ich službách a aktivitách, na druhej strane užívatelia, verejnosť, pracovníci úradom, ale aj napr. novinári môžu v takomto centre informácie jednoducho a rýchlo získať. Takýmto miestom by mohlo byť komunitné centrum.

5. Ďalšie vzdelávanie pracovníkov

Cieľom ďalšieho vzdelávania pracovníkov pracujúcich v pomáhajúcich profesiách je získavanie skúseností širokej skupiny ľudí pracujúcich v sociálnej oblasti. Zmyslom je zmapovať, čo pracovníci ovládajú, aké sú nedostatky, čo chýba v oblasti ich vzdelávania a zručnosti. Pri plánovaní ďalšieho vzdelávania je vhodné brať do úvahy aj možnosti fondov a programov EÚ.

Predpoklady pre kvalitný výkon povolania sociálneho pracovníka sú založené aj na celoživotnom vzdelávaní a dôraz by mal byť kladený na proces zavádzania a naplňovania štandardov kvality sociálnych služieb, evaluácie a supervízie, zaistenie princípu transparentnosti služieb smerom k užívateľom a verejnosti.

Vzdelávať by sa okrem sociálnych pracovníkov mali priebežne aj vedúci pracovníci zariadení a inštitúcií, aby si priebežne dopĺňali manažérske znalosti, znalosti z oblasti získavanie finančných zdrojov z fondov Európskej únie a štátneho rozpočtu.

VII. ZÁVER

Komunitný plán sociálnych služieb mestskej časti je výsledkom spolupráce pracovníkov mestskej časti, Komisie sociálnej a bytovej, poskytovateľov sociálnych služieb (DSS Senecio) a občanov, ktorí sú prijímateľmi sociálnych služieb.

Plán bol pripravovaný na základe individuálnych konzultácií, spoločných dialógov, partnerstva a kooperácie.

Plánovanie sociálnych služieb v mestskej časti, je priebežný proces. Komunitný plán sociálnych služieb je prvý výstup, ktorý je potrebné priebežne aktualizovať v súvislosti s meniacou sa situáciou v sociálnej oblasti. I veľké a stredne veľké obce, akým je aj mestská časť, nemôžu mať vždy kapacitu na poskytovanie širokej škály sociálnych služieb pre rôzne cieľové skupiny. Je preto vhodné hľadať možnosti regionálnej spolupráce s ďalšími samosprávami, otvoriť sa a vytvoriť podmienky, aby mohli začať pôsobiť v mestskej časti aj poskytovatelia z iných miest, respektíve plánovať kapacitu poskytovaných služieb aj s ohľadom na potrebu okolitých samospráv.

Tabuľková časť Priority, opatrenia , aktivity

PRIORITA	OPATRENIA	AKTIVITA
Rozšírenie a skvalitnenie služieb pre seniorov a osoby so zdravotným postihnutím	Podpora ambulantných a terénnych služieb	V súlade so Zákonom o sociálnych službách poskytovatelia rozšíria kvalitatívne a kvantitatívne svoje služby
		Motivovanie vedúcich pracovníkov zariadení pre získavanie iných finančných zdrojov (granty)
		Podpora chráneného bývania pre osoby so zdravotným postihnutím
		Odfahčovacia služba
		Odborné poradenské služby
		Podpora odstraňovania architektonických a technických bariér pre občanov s obmedzenou možnosťou pohybu
	Pobytové služby	Vybudovanie a podpora fungovanie denného stacionáru pre osoby so zdravotným postihnutím
		Zvýšenie kapacít v pobytových zariadeniach ich rekonštrukciou a prestavbou
	Vznik a rozvoj služieb zvyšujúcich zamestnanosť osôb so zdravotným postihnutím a osôb ohrozených sociálnym vylúčením	Vznik a rozvoj služieb zvyšujúcich zamestnanosť osôb so zdravotným postihnutím a osôb ohrozených sociálnym vylúčením
Podpora uplatnenia osôb so zdravotným postihnutím a osôb ohrozených sociálnym vylúčením na otvorenom trhu práce		

Služby pre matky s deťmi, deti a mládež	Vytvorenie podmienok pre vznik nových služieb	Nadviazanie spolupráce so subjektmi poskytujúcimi podobné služby v blízkom okolí s cieľom postupného zriadenia chýbajúcich zariadení v mestskej časti
		Podpora voľno-časových aktivít pre deti a mládež
		Podpora fungovania nízkoprahového zariadenia
	Bývanie a ubytovanie	Podpora výstavby sociálnych bytov Zvýšenie kapacity núdzového bývania pre rodiny s deťmi
	Využitie dobrovoľníkov	V spolupráci so študentmi sociálnej práce vytvorenie siete dobrovoľníkov
		Podpora dobrovoľníctva u poskytovateľov sociálnych služieb
Služby zamerané na osoby ohrozené sociálnym vylúčením	Služby pre deti	Podpora voľno-časových aktivít pre deti a mládež ohrozených sociálnym vylúčením
		Zriadenie stálej pracovnej skupiny pre oblasť prevencie sociálnopatologických javov deti a mládeže
	Služby pre mládež bez zamestnania	Monitoring ohrozenej skupiny
		Podpora aktivít vedúcich k doplneniu potrebnej kvalifikácie
		Realizácia podporných aktivít v oblasti zamestnávania
Osoby ohrozené závislosťami	Podpora fungovania poradenského centra	
Bezdomovci	Zvýšenie kapacity núdzového bývania	
Informovanosť	Zlepšiť informovanosť občanov o sociálnych službách	Pravidelné informovanie prostredníctvom miestnych médií
		Propagácia sociálnych služieb prostredníctvom Internetu
		Posilnenie spolupráce medzi jednotlivými poskytovateľmi sociálnych služieb
Ďalšie vzdelávanie pracovníkov	Podpora celoživotného vzdelávania a prehlbovania kvalifikácie	účasť pracovníkov na workshopoch, seminároch, kurzoch
		Zvyšovanie kvalifikácie a zručnosti vedúcich pracovníkov pri získavaní finančných prostriedkov z iných zdrojov (granty)

V Bratislave 25.09.2012

Milan Jambor
starosta mestskej časti Bratislava – Devínska Nová Ves